

1/VII/1979

El llenguatge

A recer i al ras

Què hem d'interpretar, si llegim la referència d'un indret del qual se'ns diu que és molt «arrasarat»? Tant pot ser que se'ns vulgui indicar, amb ortografia defectuosa, que és un indret molt arrecerat és a dir, protegit, a recer del vent i de la pluja, o del mal temps en general, com que se'ns vulgui dir el contrari, amb un derivat inventat de ras és a dir, un lloc al ras, descobert, sense empara ni protecció.

Potser sí que el verb arrecerar derivat de recer sigui pronunciat per alguns amb un so de s sonora; és, si de cas, una pronunciació indeguda perquè, com és sabut, la c no té mai aquest valor: quan té valor de s —davant les vocals e, i — és sempre s sorda, la mateixa de mots com massa, missa i mossa. El cas és, doncs, que del substantiu recer amb què designem un lloc on hom és a cobert del vent, del mal temps, hem creat el verb arrecerar que significa posar (algú, alguna cosa) a recer, a cobert, i amb el participi del qual, arrecerat usat com a adjectiu, qualifiquem un indret amb aquesta mateixa idea: resguardat, protegit, a l'abric de la inclemència del temps. Els excursionistes usen sovint aquesta expressió: quan s'aturen a fer un mos, si bufa el vent, busquen un lloc arrecerat, que pot ésser una roca, una balma, una tanca de pedra, una clapa d'arbres espessos... Notem també que amb el substantiu recer hem creat la coneguda locució adverbial a recer —o prepositiva, a recer de—, i encara que recer presenta com a sinònims o mots afins abric, aixopluc, cobert, soplug...

En el camp de significació oposat tenim el mot ras usat com a adjectiu, amb un valor equivalent a llis, pla i com a substantiu designant un indret pla i elevat i, per tant, sense protecció, desabrigat. Aquesta idea de falta de protecció o aixopluc es concreta especialment en les expressions a camp ras o, simplement, al ras és a dir, sense cap mena de sostre ni soplug. Notem que el Diccionari Fabra defineix el terme bivac dient «campament de nit al ras». Però el verb derivat de ras, arrasar —i no «arrasarat», forma inexistents— significa «aplanar», «allisar». El contrari d'un indret arrecerat, doncs, ha d'anomenar-se un indret obert, descobert, lliure, desabrigat, al ras... segons els casos i les circumstàncies.

Albert Jane